

5. Криклій О. А. Управління прибутком банку: монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008.
6. Мороз Н. В. Шляхи підвищення прибутковості банківських установ України / Мороз Н. В., Мороз Т. П.: [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/6582/1/42.pdf>
7. Нестеренко Ж. К., Зоря І. В. Удосконалення методики обліку і аналізу доходів та витрат комерційного банку // Економічний простір. – № 48/2. – 2011. – С. 119-12.
8. Рибак О. Шляхи підвищення прибутковості банківського сектору в умовах нестабільного зовнішнього середовища: [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_1/Galay_109.htm
9. Череп А. В., Рурка Г. І. Методичні підходи до аналізу прибутку комерційного банку на прикладі ПуАТ АКБ «Індустріалбанк»: [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/fkd/2011_1/part1/6.pdf

Легостаева Е.А., Сопко О.В.

Харьковский институт банковского дела

Университета банковского дела Национального банка Украины

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДИКИ АНАЛИЗА ДОХОДОВ БАНКА И ЕГО ПРИБЫЛЬНОСТИ

Аннотация

В статье усовершенствовано методику анализа доходов банка и его прибыльности, на этой основе обосновано необходимость использования системы качественных оценок конечных результатов банка, кроме количественной оценки системы показателей. С помощью факторного анализа выявлено влияние доходности на показатель прибыльности на примере ПАО «МЕГАБАНК» и предложены пути для увеличения доходности банка.

Ключевые слова: доход, прибыльность, финансовые результаты, мультипликатор капитала, модель Дюпона.

Lychostayeva E.O., Sopko O.V.

Kharkiv Institute of Banking

of University of Banking of the National Bank of Ukraine

IMPROVED METHODS OF ANALYSIS OF INCOME AND BANK PROFITABILITY

Summary

The article improved the methods of analysis of income and bank profitability. Based on these, the necessity of using a system of qualitative assessments the final results of bank is justified except the quantitative evaluation of performance. Using factor analysis we detected the yields influence on profitability index of PC «Megabank» and proposed measures to increase the profitability of the bank.

Keywords: revenue, profitability, financial results, capital multiplier, DuPont Model.

УДК 338.2

НАЦІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ТАН І ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ

Рекова Н.Ю.

Донбаська державна машинобудівна академія

Харченко О.С.

Донецький державний університет управління

Проведено аналіз стану функціональної складової НІС України і її ключових підсистем. Виявлені найбільш значущі тенденції і закономірності для обґрунтування напрямів державного регулювання розвитку національної інноваційної системи України.

Ключові слова: національна інноваційна система, освіта, генерація знань, інноваційна інфраструктура, виробництво інноваційної продукції

Постановка проблеми. Процеси формування економіки нового типу, в якій домінянтою економічного зростання виступає система наукових знань, принципово нових технологій, інноваційних процесів, нових форм організації бізнесу, перетворюючи інновації на стратегічний фактор економічного росту і трансформації структури суспільного виробництва, ініціювали активну фазу формування національних інноваційних систем (НІС) в провідних економіках світу, а згодом – формування національних моделей інноваційних систем інших країн,

залежно від їх національних особливостей соціально-економічного розвитку і наявного економічного потенціалу. Постійний моніторинг стану і виявлення тенденцій розвитку НІС України забезпечують фактологічну основу обґрунтування напрямів державного регулювання як самої національної інноваційної системи, так і інноваційного розвитку вітчизняної економіки в цілому.

Мета статті. Визначити стан і основні закономірності розвитку національної інноваційної системи України на сучасному етапі, які є ключовими

для обґрунтування напрямів державного регулювання розбудови вітчизняної НІС.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми і стан національної інноваційної системи висвітлюються багатьма вітчизняними вченими, зокрема Л. Федуловою [1], Л. Шаповаловою [2] та іншими. Разом з тим, суспільно-економічні трансформації в країні, розвиток світових економічних процесів, серед яких економічна глобалізація й інтеграція, економічні кризи, усталення економіки знань у провідних країнах світу тощо, справляють значний вплив на стан і закономірності розвитку вітчизняної НІС, що потребує постійного їх моніторингу.

Виклад основного матеріалу. Національна інноваційна система може бути визначена як відкрита динамічна соціально-економічна система, яка включає три підсистеми: функціональну як сукупність взаємопов'язаних інституцій, зайнятих у процесі генерації, трансформації, комерціалізації і реалізації наукових знань; забезпечувальну, утворену інститутами, що підтримують безперервність і розвиток цього процесу на основі самоорганізації; регулюючу у вигляді мережі державних, галузевих і місцевих органів влади і управління, а також тимчасових і постійних координаційних органів управління за участю бізнес-структур при збереженні регулюючої ролі держави у визначенні стратегічних пріоритетів і шляхів їх досягнення у процесі переходу національної економіки до інноваційного сценарію розвитку і підвищення рівня її конкурентоспроможності.

У контексті дослідження особливий інтерес представляє функціональна складова НІС, аналіз якої розпочнемо з системи освіти як одного з її елементів. У структурі освіти було виділено для аналізу стан професійно-технічної і вищої освіти. Аналіз проводився на основі даних Державної служби статистики України [3]. Аналіз дозволив встановити, що кількість учнів професійно-технічних і студентів вищих навчальних закладів України неухильно знижується, як і кількість навчальних закладів. Крім того, суттєво змінюється структура споживачів освітніх послуг досліджуваних навчальних закладів: за останні п'ять років частка студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації зменшилася на 3,65% за рахунок зростання частки студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації і учнів професійно-технічних навчальних закладів (зростання на 1,66% та 1,98% відповідно). Беззаперечним лідером за часткою осіб, що навчалися, є місто Київ (16,46% від загальної кількості населення). Ще чотири регіони демонструють рівень цього показника, вищий за середнє значення по Україні: (8,26% – Харківська обл.; 6,71% – Львівська обл.; 5,93% – Одеська обл.; 5,59% – Запорізька обл.). Ці ж регіони є лідерами і за часткою студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації. Інша картина спостерігається стосовно частки учнів професійно-технічних навчальних закладів у загальній кількості населення регіону. Тут загальноукраїнський рівень суттєво перевищують показники Львівської обл. (1,24%), а також Рівненської (1,11%), Луганської (1,08%), Тернопільської (1,07%), Вінницької (1,05%) і Хмельницької (1,02%). Лідерами за часткою студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації є Чернівецька (1,11%) і Житомирська (1,08%) області.

Більш детальний аналіз дозволив встановити наявність досить тісного зв'язку між часткою осіб, які навчаються, і кількістю суб'єктів ЄДРПОУ, зареєстрованих у певному регіоні (коефіцієнт кореляції $R=0,8529$). Ще вищим цей зв'язок виявився між часткою студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації і кількістю суб'єктів ЄДРПОУ ($R=0,8761$). Зв'язок між часткою осіб, які навчаються, і рівнем зайнятості населення виявився менш тісним ($R=0,5154$), але для частки студентів ВНЗ III-IV рівнів акредитації він трохи вищий ($R=0,5540$). Як результат, в національному господарстві України на початок 2014 р. було зайнято 35,6% штатних працівників з повною вищою освітою і ще 23,6% – з неповною та базовою вищою

освітою. У розрізі окремих видів економічної діяльності найвищі показники мали штатні працівники у сфері фінансової та страхової діяльності (67,1% та 20,7% відповідно); державного управління й оборони, обов'язкового соціального страхування (67,1% та 17,7% відповідно); професійної, наукової та технічної діяльності (63,1% та 15,9% відповідно), а серед дослідників і розробників – 66,8% та 13,1%. Найнижчі показники в сільському господарстві (14,1% та 16,0%); поштової та кур'єрській діяльності (14,1% та 24,0%); на транспорті (21,2% та 21,2%); у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги (22,2% та 42,7%). У цілому по промисловості ці показники складають 24,6% та 22,3%, у сфері будівництва відповідно 28,4% та 18,6%.

Показники перепідготовки професійних кадрів і підвищення їх кваліфікації по Україні не мають достатньо високого рівня: в цілому на початок 2014 р. пройшли навчання новим професіям 1,9% штатних працівників і ще 9,9% підвищили кваліфікацію. Найвищий показник навчання новим професіям відмічається у промисловості (5,2% від загальної кількості штатних працівників), поштової та кур'єрській діяльності (3,1%), складському господарстві та допоміжній діяльності у сфері транспорту (3,0%) і у будівництві (2,8%). Максимальний відсоток підвищення кваліфікації спостерігався у поштової та кур'єрській діяльності (25,6%), промисловості (15,1%), у сфері державного управління, оборони і обов'язкового соціального страхування (14,0%), складському господарстві та допоміжній діяльності у сфері транспорту (11,8%).

Аналіз даних щодо підготовки наукових кадрів (аспірантів і докторантів) показав, що з 2010 р. кількість організацій, що мають аспірантуру, почала зменшуватися, відповідно почали зменшуватися обсяги щорічного набору і кількість аспірантів. При цьому результативність підготовки наукових кадрів стійко зростає: кількість підготовлених аспірантів по відношенню до їх загальної кількості зростає з 21,5% у 2005 р. до 26,4% на початок 2014 р. Змінюється і структура контингенту аспірантів за формою підготовки: стабільно зростає частка аспірантів денної форми (з відривом від виробництва) – від 61,8% у 2005 р. до 65,1% – на початок 2014 р. Однак частка аспірантів, які навчалися з відривом від виробництва, серед підготовлених зменшилася з 66,7% у 2005 р. до 64,3% на початок 2014 р., хоча з 2012 р. намітилася незначна тенденція до зростання. Тенденції у підготовці кадрів вищої наукової кваліфікації більш стійкі, тут стабільно зростають як кількість організацій, що мають докторантуру, так і кількість прийнятих і підготовлених докторантів.

Аналіз системи генерації знань включав вивчення динаміки кількості і структури наукових кадрів, яке показало щорічне зменшення кількості працівників наукових організацій в цілому (з 170,6 тис. осіб у 2005 р. до 123,2 тис. осіб на початок 2014 р.) і кількості спеціалістів, які виконують наукові і науково-технічні роботи, зокрема (105,5 тис. осіб у 2005 р. і 77,9 тис. осіб на 01.01.2014 р.). Такі ж тенденції наявні і у динаміці кількості працівників, що виконують науково-технічні роботи за сумісництвом, яка зменшилася за той же період з 68,5 тис. осіб до 57,1 тис. осіб. Частка спеціалістів, які виконують наукові та науково-технічні роботи по відношенню до загальної кількості працівників наукових організацій за досліджуваний період зростає з 61,8% до 63,2%.

За період з 2005 р. до 2014 р. сталися зміни і у розподілі спеціалістів з науковими ступенями за віком. Зокрема, частка докторів наук у віці до 40 років збільшилася з 1,8% до 6,3%, але більше половини їх кількості усе ще складають особи у віці більше 60 років (51,2% станом на 01.01.2014 р.). Серед кандидатів наук більшість складають люди у віці до 50 років (58,1%), їх частка збільшилася порівняно з 2005 роком на 10%.

Аналіз обсягів наукових і науково-технічних робіт, виконаних власними силами організацій (під-

приємств), показав постійне зменшення частки науково-технічних розробок і науково-технічних послуг (табл. 1).

Відбулися зміни і у розподілі обсягів фінансування наукових і науково-технічних робіт за джерелами фінансування (табл. 2). Таким чином, динаміка обсягів держбюджетних коштів не має певної тенденції. У середньому за досліджуваний період їх величина складала 3608,8 млн. грн., або 42,5% від загальних обсягів фінансування. При цьому обсяги власних коштів організації (підприємств) у структурі фінансування стійко збільшуються за рахунок зменшення частки коштів замовників, включаючи іноземних.

Аналіз суб'єктів господарювання, які здійснюють різноманітні види наукової і технічної діяльності (включаючи наукові дослідження і розробки, технічні випробування, інжиніринг, наукове і технічне консультування, дослідження кон'юнктури ринку інноваційної продукції тощо) і у своїй сукупності складають інноваційну інфраструктуру, показав, що кількість таких суб'єктів за видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» складає лише 5,5% від загальної їх кількості в Україні. Доля підприємств, що здійснюють такий вид економічної діяльності, становить 8,6% від загальної кількості вітчизняних підприємств, частка фізичних осіб-підприємців (ФОП) ще менша – лише 4,7% від усіх зареєстрованих в Україні на 01.01.2014 р. ФОП. Не досить оптимістичними є результати аналізу обсягів реалізованої продукції за останні роки. Частка обсягів реалізованої продукції за видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» у загальному обсязі реалізованої продукції по Україні за останні чотири роки мала тенденцію до зниження і на 01.01.2014 р. складала 3,9%. У розрізі підприємств спостерігається схожа тенденція, при цьому частка обсягів реалізованої продукції підприємствами за видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» складала 3,8% від обсягів реалізованої українськими підприємствами продукції. ФОП, навпаки, демонструють тенденцію до зростання частки реалізованої продукції за

видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» у загальних обсягах реалізованої ФОП продукції, і на 01.01.2014 р. цей показник становив 4,2%.

Кількість суб'єктів господарювання за видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» лише на початок 2014 р. продемонструвала зростання, але за рахунок зростання кількості ФОП. При цьому обсяг реалізованої продукції зменшився і складав 89,5% від попереднього року, і це падіння відбулося на підприємствах, якими було реалізовано 88% від обсягів попереднього року. Фізичні особи-підприємці збільшили цей показник – 115,6% порівняно з попереднім роком. Однак, обсяг реалізованої продукції на одного працівника підприємства у кілька разів вищий за такий же показник для ФОП, який за останні чотири роки зріс більше, ніж удвічі. По підприємствах же, навпаки, обсяги реалізованої продукції на одного працюючого на початок 2014 р. суттєво зменшилися порівняно з попереднім аналогічним періодом. Разом з тим, майже 93% реалізованої у 2014 р. продукції за видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» була створена саме на підприємствах, тому розглянемо детальніше їх основні структурні показники.

В Україні лише кілька суб'єктів господарювання за видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» можуть бути віднесені до великих підприємств, частка їх не досягає 0,01%, однак саме цими підприємствами створюється більша частина реалізованої продукції (до 97,6%). Якщо розглянути обсяги реалізованої продукції підприємств за видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» у перерахунку на одного зайнятого працівника, то абсолютними лідерами є великі підприємства, однак значення цього показника для великих підприємств стрімко падають, за останні чотири роки – удвічі. Для середніх і малих підприємств характерна протилежна динаміка: обсяги реалізованої продукції на одного зайнятого

Таблиця 1

Динаміка обсягів наукових і науково-технічних робіт, виконаних власними силами організацій (підприємств) на початок відповідного року

Роки	Усього, млн. грн.	у тому числі:							
		фундаментальні дослідження		прикладні дослідження		науково-технічні розробки		науково-технічні послуги	
		млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
2006	4818,6	902,2	18,7	708,8	14,7	2406,9	50,0	800,7	16,6
2007	5354,6	1141,0	21,3	841,5	15,7	2741,6	51,2	630,5	11,8
2008	6700,7	1504,1	22,4	1132,5	16,9	3303,1	49,3	761,0	11,4
2009	8538,9	1927,4	22,6	1545,6	18,1	4088,2	47,9	977,7	11,4
2010	8653,7	1916,6	22,1	1412,0	16,3	4215,9	48,7	1109,2	12,8
2011	9867,1	2188,4	22,2	1617,1	16,4	5037,0	51,0	1024,6	10,4
2012	10349,9	2205,8	21,3	1866,7	18,0	4985,9	48,2	1291,5	12,5
2013	11252,7	2621,9	23,3	2057,7	18,3	5369,9	47,7	1203,2	10,7
2014	11781,1	2695,4	22,9	2087,8	17,7	5772,8	49,0	1225,1	10,4

Таблиця 2

Обсяги фінансування наукових і науково-технічних робіт за джерелами фінансування

	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Усього: млн. грн.	5160,4	6149,2	8024,8	7822,2	8995,9	9591,3	10558,5	11161,1
%	100	100	100	100	100	100	100	100
у т.ч. за рахунок:								
держбюджету, млн. грн.	1711,2	2815,4	3909,8	3398,6	3704,3	3859,7	4709,1	4762,1
%	33,2	45,8	48,7	43,4	41,2	40,2	44,6	42,7
власних коштів, млн. грн.	338,5	521,1	592,5	629,4	872,0	841,8	1121,3	1466,6
%	6,5	8,5	7,4	8,1	9,7	8,8	10,6	13,1
коштів замовників, млн.грн.	2938,1	2704,4	3327,1	3614,2	4277,1	4764,0	4503,4	4718,1
%	56,9	44,0	41,5	46,2	47,5	49,7	42,6	42,3
інших джерел, млн.грн.	172,6	108,3	195,4	180,0	142,5	125,8	224,7	214,3
%	3,4	1,7	2,4	2,3	1,6	1,3	2,2	1,9

працівника щорічно зростають, однак залишаються дуже незначними у грошовому вимірі. Середні підприємства нараховують обсяги реалізованої продукції як у абсолютному вираженні, так і у розрахунку на одного зайнятого працівника, хоча частка середніх підприємств у загальній кількості підприємств за видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» поступово зменшується.

Статистичний аналіз показників інноваційної діяльності промислових підприємств, які складають основу підсистеми впровадження у структурі НІС, дозволив виявити деякі закономірності (рис. 1).

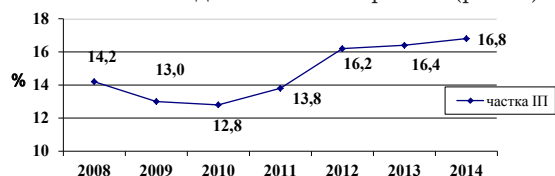

Рис. 1. Динаміка частки інноваційно активних промислових підприємств у загальній їх кількості в Україні

Лідерами за кількістю інноваційно активних підприємств є: виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (41% підприємств); виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (35,7%); виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів (35,2%); виробництво електричного устаткування (28,5%); виробництво хімічних речовин і хімічної продукції (28,4%). Найнижчі показники у добувній промисловості і розробленні кар'єрів (6,5%) і підприємств водопостачання, каналізації і поводження з відходами (7,7%).

Достатньо показові зміни відбувалися останніми роками у структурі інноваційних витрат у промисловості України (рис. 2).

Однією з найбільш суттєвих тенденцій є збільшення обсягів внутрішніх НДР, які за останні сім років зросли майже удвічі. Обсяги зовнішніх НДР лише останні два роки почали збільшуватися, однак їх питома вага в загальних інноваційних витратах не перевищує 3,4%.

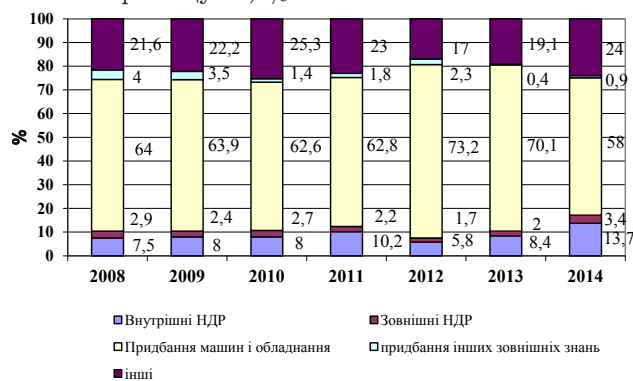

Рис. 2. Зміни у структурі інноваційних витрат у промисловості України

По-друге, за досліджуваний період фактично припинилися витрати на придбання інших зовнішніх знань, відмінних від НДР. Тобто, сьогодні практично не здійснюється придбання промисловими підприємствами нових технологій, які використані для реалізації інновацій, враховуючи як патентні ліцензії (права на патенти, ліцензії на використання винаходів, корисних моделей, промислових зразків, виплати ліцензіару), так і безпатентні ліцензії, ноу-хау, нові технології в розукмплектованому вигляді, а також товарні знаки, інші інжинірингові, консалтингові послуги, придбані від сторонніх підприємств, приватних осіб, і які відносяться до здійснення інновацій. Цим частково пояснюється і

зростання інших інноваційних витрат, оскільки підприємства беруть на себе створення таких знань, а також витрати на комерціалізацію, непрямі загально виробничі і загальногосподарські витрати. Тому на початок 2014 року інші інноваційні витрати у промисловості склали 2290,9 млн.грн. (24,0%), а витрати на придбання зовнішніх знань – 87 млн. грн. (0,9%). Лівова частка інноваційних витрат у промисловості України припадає на придбання та впровадження прогресивних (на новій технологічній основі) машин, устаткування та інших засобів виробництва та обладнання (включаючи інтегроване програмне забезпечення), необхідних для впровадження нових чи вдосконалених технологічних процесів; машин та обладнання, які не вдосконалюють виробничі потужності, але необхідні для випуску нової продукції (виконання робіт, надання послуг). Їх питома вага у загальних інноваційних витратах у промисловості сягала 73,2% на початок 2013 р. (або 10489,1 млн. грн.), однак на початок 2014 р. вона зменшилася до 58,0% (або 5546,3 млн. грн.).

Аналіз розподілу обсягів фінансування інноваційної діяльності в промисловості за джерелами фінансування за останні роки свідчить, що їх загальний обсяг суттєво коливається з року у рік і у цілому має тенденцію до зниження. Бюджетні кошти практично не використовуються для підтримання інноваційної діяльності у промисловості – за досліджуваний період їх обсяги не перевищували 336,9 млн. грн. на рік з державного бюджету (або 2,8% від загальних обсягів фінансування) і 157,7 млн. грн. на рік з місцевих бюджетів (або 1,6%). Це ж можна сказати і про кошти вітчизняних інвесторів – максимальне значення 154,5 млн. грн. (або 1,3%). Обсяги фінансування за рахунок коштів іноземних інвесторів не мають певної тенденції і значно коливаються: від 2411,4 млн.грн. (або 30%) до 56,9 млн.грн. (або 0,4%). Не має усталеної тенденції і динаміка коштів з інших джерел фінансування (позабюджетних фондів, асоціацій, громадських організацій тощо). Їх розміри коливаються від 6484,6 млн. грн. (або 45,3%) до 56,9 млн. грн. (або 0,4%), що пов'язано з кількістю одночасно виконуваних інноваційних проєктів.

Основними джерелами фінансування інноваційної діяльності підприємств є власні кошти, питома вага яких у загальному обсязі фінансування стабільно зростає і на початок 2014 року складала 6973,4 млн. грн. (або 72,9%).

Структура джерел фінансування певним чином обумовлює і статистику результатів інноваційної діяльності промислових підприємств. На рис. 3 представлено кількість інноваційно активних підприємств, а також підприємств, що впроваджували інновації і підприємств, які реалізовували інноваційну продукцію.

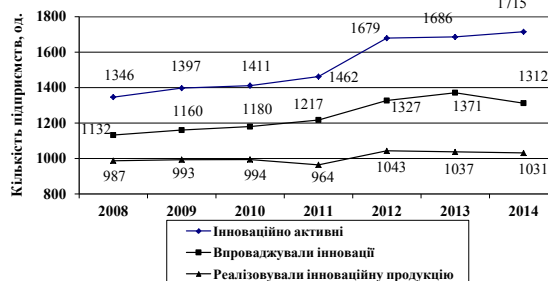

Рис. 3. Динаміка показників інноваційної активності промислових підприємств України

Якщо проаналізувати показники впровадження нових технологічних процесів і освоєння виробництва нових видів продукції у промисловості, то можна побачити, що висхідна тенденція обривається у 2012 році, після чого усі показники починають падати. Показово також, що темпи падіння кількості впрова-

джених нових технологічних процесів перевищують темпи падіння виробництва інноваційної продукції.

Рис. 4. Реалізована інноваційна продукція промислових підприємств України

Ще однією негативною тенденцією, яку виявив аналіз статистичних даних, є зниження частки реалізованої інноваційної продукції з високим ступенем ринкової новизни, що тягне за собою падіння долі поставленої на експорт інноваційної продукції у загальних її обсягах (рис. 4).

Аналіз створення передових технологій показав, що ступінь їх новизни також недостатньо високий. Так, з 486 створених за рік передових технологій (станом на 01.01.2014 р.) 420 технологій були новими для України (або 86,4%) і 66 технологій (або 13,6%) – принципово новими. При цьому чверть нових для України технологій від загальної їх кількості (зокрема, 105) створено за видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» і ще 17 створених технологій (або 25,6%) є принципово новими. Друге місце за видами економічної діяльності посідає «Охорона здоров'я та надання соціаль-

ної допомоги» – 71 нова для України технологія (або 16,9%) і 23 принципово нових (або 34,8%).

Висновки і пропозиції. Найбільш значущими закономірностями розвитку НІС України можна вважати:

– *в сфері освіти:* зниження кількості учнів професійно-технічних і студентів вищих навчальних закладів, як і кількості навчальних закладів; регіональна диференціація кількості осіб, що навчаються, по відношенню до загальної кількості населення; наявність кореляційного зв'язку між часткою осіб, які навчаються, і кількістю суб'єктів ЄДРПОУ, зареєстрованих у регіоні; зростання результативності системи підготовки наукових кадрів;

– *в системі генерації знань:* уповільнення процесів трансформації і реалізації знань, отриманих у результаті фундаментальних і прикладних досліджень; послаблення зв'язків між підсистемами генерації знань і їх реалізації (виробництвом) у структурі НІС України;

– *в інноваційній інфраструктурі:* зростання кількості малих підприємств за видом економічної діяльності «Професійна, наукова та технічна діяльність» і їх частки у загальній кількості підприємств за цим видом економічної діяльності; збільшення обсягів реалізованої малими підприємствами продукції і її частки у загальних обсягах реалізованої продукції підприємств за цим видом економічної діяльності; зменшення ринкових стимулів розвитку інноваційної інфраструктури України

– *у виробництві інноваційних продуктів:* тенденція до автономії підприємств у створенні і реалізації інновацій.

Список літератури:

1. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. Л. І. Федулової. – К.: Основа, 2005. – 552 с.
2. Шаповалова Л. Складові національної інноваційної системи та рівень їх розвитку в Україні / Л. Шаповалова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серія «Економіка», 2011, вип. 121-122. – С. 94-98.
3. Україна у цифрах 2013: Статистичний збірник / За редакцією О. Г. Осаулєнка. – К.: Державна служба статистики України, 2014. – 239 с.

Рекова Н.Ю.

Донбасская государственная машиностроительная академия

Харченко А.С.

Донецкий государственный университет управления

НАЦИОНАЛЬНАЯ ИННОВАЦИОННАЯ СИСТЕМА УКРАИНЫ: СОСТОЯНИЕ И ЗАКОНОМЕРНОСТИ РАЗВИТИЯ

Аннотация

Выполнен анализ состояния функциональной составляющей НИС Украины и ее ключевых подсистем. Выявлены наиболее значимые тенденции и закономерности для обоснования направлений государственного регулирования развития национальной инновационной системы Украины.

Ключевые слова: национальная инновационная система, образование, генерация знаний, инновационная инфраструктура, производство инновационной продукции.

Rekova N.Yu.

Donbass State Machine-Building Academy

Kharchenko O.S.

Donetsk State University of Management

THE NATIONAL INNOVATIVE SYSTEM OF UKRAINE: STATE AND REGULARITIES OF DEVELOPMENT

Summary

The analysis of the state of functional constituent is executed NIS Ukraine and her key subsystems. The most meaningful tendencies and conformities to law are educed for the ground of directions of government control of development of the national innovative system of Ukraine.

Keywords: national innovative system, education, generation of knowledge, innovative infrastructure, production of innovative goods.